19/09/2024

Μαυροβούνιο: Αντιδράσεις για το «όχι» του Υπουργείου Πολιτισμού στην ανέγερση μνημείου του μακαριστού Μητροπολίτη Αμφιλοχίου

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Σερβίας

Σε αντιπαράθεση με το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Ενημέρωσης του Μαυροβουνίου βρέθηκε η Ιερά Επισκοπή Βουδίμλιε και Νίκσιτς αναφορικά με το ζήτημα της ανέγερσης μνημείου του μακαριστού Μητροπολίτη Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας κυρού Αμφιλοχίου.

- ***Του Νίκου Οικονόμου / ope.gr***

Αφορμή στάθηκε η αρχική άρνηση του Υπουργείου να δώσει το «πράσινο φως» σε σχετικό αίτημα του Δήμου Μπεράνιε, με βάση νόμο, ο οποίος προϋποθέτει την

ανέγερση μνημείου μιας διακεκριμένης προσωπικότητας μετά την πάροδο 20 ετών από την εκδημία του (σ.σ. ο μακαριστός Μητροπολίτης κυρός Αμφιλόχιος εκοιμήθη στις 30 Οκτωβρίου 2020).

Ωστόσο με ανακοίνωση της η Ιερά Επισκοπή Βουδίμλιε και Νίκσιτς αμφισβήτησε έντονα τη νομιμότητα του σκεπτικού της απορριπτικής απόφασης του Υπουργείου κάνοντας λόγο, μεταξύ άλλων, για *«μνημειώδη έκφραση γραφειοκρατικής κακοήθειας»* και αντιπαραθέτοντας άρθρο του νόμου που επιτρέπει την ανέγερση μνημείου *«πριν από το πέρας της καθορισμένης περιόδου με προηγούμενη συναίνεση της Κυβέρνησης»*.

Παράλληλα στην ανακοίνωση εκφράζονται ερωτηματικά αναφορικά με πιθανούς υπαινιγμούς του Υπουργείου για τον μακαριστό Μητροπολίτη Αμφιλόχιο ως *«άτομο που υποστήριξε φασιστικές, σοβινιστικές ή ναζιστικές ιδέες και ιδεολογίες, άτομο που καταδικάστηκε για έγκλημα κατά της ανθρωπότητας ή αγαθών που προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο, κηρύχθηκε εγκληματίας πολέμου ή άτομο το οποίο κατά την ιστορία του Μαυροβουνίου διαδραμάτισε αρνητικό ρόλο στην ιστορία της ανθρωπότητας»*.

Μετά το θόρυβο που προκλήθηκε, η Υπουργός Ταμάρα Βούγιοβιτς ακύρωσε την αρχική απόφαση της απόρριψης του αιτήματος του Δήμου Μπεράνιε εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν ζητήθηκε προηγουμένως η συγκατάθεση της Κυβέρνησης, ζητώντας παράλληλα συγγνώμη από τους πολίτες και την Ιερά Επισκοπή Βουδίμλιε και Νίκσιτς.

Η Υπουργός Πολιτισμού και Μέσων Ενημέρωσης του Μαυροβουνίου Ταμάρα Βούγιοβιτς

«Θέλω να τονίσω ότι οι διατάξεις που δημοσιεύονται σε ορισμένα ΜΜΕ δεν αναφέρονται στη μορφή και στο έργο του Μητροπολίτη Αμφιλοχίου, αλλά αποτελούν μέρος της λήψης κάθε απόφασης για οποιοδήποτε αίτημα ανέγερσης μνημείου. Ο Μητροπολίτης Αμφιλόχιος είναι μια εξαιρετικά σημαντική προσωπικότητα για το Μαυροβούνιο και ένας από τους πιο σεβαστούς Επισκόπους και θεολόγους σε ολόκληρο τον Ορθόδοξο κόσμο. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, παράγραφος 3 του Νόμου περί Μνημείων, το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Ενημέρωσης θα ζητήσει την προηγούμενη συγκατάθεση της κυβέρνησης του Μαυροβουνίου σε σχέση με το αίτημα για ανέγερση μνημείου που υπέβαλε ο Δήμος Μπεράνιε, σύμφωνα με τις εξουσίες της κυβέρνησης», δήλωσε η Υπουργός Ταμάρα Βούγιοβιτς στα μέσα ενημέρωσης του Μαυροβουνίου.

Για το ζήτημα πήρε θέση επίσης και ο Πρόεδρος του Μαυροβουνίου Γιάκοβ Μιλάτοβιτς επισημαίνοντας ότι ο μακαριστός Μητροπολίτης κυρός Αμφιλόχιος αξίζει ένα μνημείο προς τιμήν του.

Ο Πρόεδρος του Μαυροβουνίου Γιάκοβ Μιλάτοβιτς

Μιλώντας σε χθεσινή τηλεοπτική εκπομπή ανέφερε:

«Θεωρώ ότι ο Μητροπολίτης Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας κυρός Αμφιλόχιος είναι μια σημαντική προσωπικότητα της πρόσφατης ιστορίας μας. Είναι ένας άνθρωπος που έχει τον σεβασμό μου. Σίγουρα πιστεύω ότι αξίζει ένα μνημείο, αλλά δεν θα εισέλθω σε λεπτομέρειες για τεχνικά θέματα. Θεωρώ ότι είναι απολύτως λογικό αυτό το μνημείο να είναι όπως όλα τα άλλα στο Μαυροβούνιο, φτιαγμένο σύμφωνα με τη νομοθεσία. Είμαι σίγουρος ότι οι αρμόδιες αρχές θα φροντίσουν να γίνει έτσι και θεωρώ ότι πολλοί πολίτες συμμερίζονται την άποψή μου.»

Ακολουθεί ολόκληρη η ανακοίνωση της Ιεράς Επισκοπής Βουδίμλιε και Νίκσιτς:

Το μνημείο του μακαριστού Μητροπολίτη κυρού Αμφιλοχίου που επρόκειτο να ανεγερθεί μετά από αίτημα του Δήμου Μπέρανε, δεν έλαβε το «πράσινο φως» από το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Ενημέρωσης, εκ μέρους του οποίου την απορριπτική απόφαση υπέγραψε η Διδάκτωρ Φυσιολογίας Ταμάρα Βούγιοβιτς. Παρά το εκτενές, λεπτομερές και τεκμηριωμένο αίτημα, το οποίο σχεδόν ως την τελευταία λεπτομέρεια ακολουθεί τις προϋποθέσεις που ορίζει ο Νόμος για την Ανέγερση Μνημείων, το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Ενημέρωσης στην ερμηνεία του δεν αναγνωρίζει τον Μητροπολίτη Αμφιλόχιο ως αξιόλογη

προσωπικότητα στην πρόσφατη ιστορία του Μαυροβουνίου. Συνεπώς, αντί για μνημείο του Μητροπολίτη Αμφιλόχιου λάβαμε μια μνημειώδη έκφραση γραφειοκρατικής κακοήθειας για την οποία θα παραμείνουν στη μνήμη αυτοί που έλαβαν αυτή την απόφαση. Το πόσο ανίσχυρο και διάτρητο είναι το επιχείρημα με το οποίο το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Ενημέρωσης προσπαθεί να στηρίξει την απόφασή του, φαίνεται από τη νομική ανάλυση που θα παρουσιάσουμε παρακάτω στο λαό του Μαυροβουνίου.

Συγκεκριμένα, η απόφαση που απορρίπτει το αίτημα και τροποποιεί την προηγούμενη συγκατάθεση της Κυβέρνησης είναι παράνομη, διότι δεν εμπεριέχει επαρκείς λόγους και οι λόγοι που αναφέρονται είναι αυθαίρετοι, αντιφατικοί και δυστυχώς, εν μέρει κακόβουλοι.

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι ως αντικειμενική προϋπόθεση για την επιβεβαίωση του χαρακτηρισμού μιας προσωπικότητας ως διακεκριμένης ορίζεται η νόμιμη παρέλευση των 20 τουλάχιστον ετών από την ημέρα της εκδημίας του. Ωστόσο, ο Νόμος στο Άρθρο 9, Παράγραφος 3 επιτρέπει μια εξαίρεση και ορίζει ότι ο χαρακτηρισμός της διακεκριμένης προσωπικότητας μπορεί να καθοριστεί ακόμη και πριν από το πέρας της καθορισμένης περιόδου με προηγούμενη συναίνεση της Κυβέρνησης. Σεβόμαστε τη θεώρηση της νομικής παράδοσης και πρακτικής, σύμφωνα με την οποία οι εξαιρέσεις του νόμου ερμηνεύονται υπό στενή έννοια. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ωστόσο, απουσίαζε παντελώς η αναλυτική και προσεκτική αξιολόγηση των λόγων που αναφέρονται στην πρόταση και στην τροποποίησή της, και γι’ αυτό δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί σε ποια επιχειρήματα στηρίζεται η γνώμη της Επιτροπής, δηλαδή με βάση ποια γεγονότα και αποδεικτικά στοιχεία το Υπουργείο αποδέχθηκε τη γνωμοδότηση και πήρε αντίθετη θέση σε σχέση με τους αναφερόμενους λόγους.

Είναι ιδιαίτερα ασαφές με βάση ποιο νομικό ή παρανομικό κανόνα η αιτιολογία για την εφαρμογή του Άρθρου 9, Παράγραφος 3 του Νόμου αναφορικά με την προηγούμενη συναίνεση της Κυβέρνησης, προκύπτει από τη «γνωμοδότηση των ειδικών και των επιστημόνων», η οποία υποδηλώνει μια εντελώς αυθαίρετη ερμηνεία νομικών κανόνων από το Υπουργείο. Δηλαδή, κανένας νομικός ή παρανομικός κανόνας δεν ορίζει ότι ο χαρακτηρισμός της διακεκριμένης προσωπικότητας κατά την έννοια του Άρθρου 9 Παράγραφος 3 του Νόμου επιβεβαιώνεται αποκλειστικά με βάση τη γνώμη των ειδικών και των επιστημόνων. Θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι σχεδόν καθημερινά, όχι μόνο εδώ αλλά και σε όλο τον κόσμο, αμφισβητείται η υπόσταση πολλών επιφανών προσωπικοτήτων σε επαγγελματικό, επιστημονικό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο. Αυτό είναι μια λογική συνέπεια της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας, του

πολιτισμικού πλουραλισμού και της δημοκρατίας, επομένως είναι ουσιαστικά και νομικά παράλογη η κατηγορηματική και συναινετική «επαγγελματική και επιστημονική» επαλήθευση του χαρακτηρισμού μιας προσωπικότητας ως διακεκριμένης, ανεξαρτήτως της χρονικής παρέλευσης από την εκδημία ενός προσώπου. Επιπλέον, δεν έχει διευκρινιστεί καθόλου ποιοι εκπροσωπούν το επαγγελματικό και επιστημονικό κοινό, του οποίου η γνώμη σχετίζεται με τη συγκατάθεση της Κυβέρνησης.

Επιπλέον, η αναφορά στο Άρθρο 10 του Νόμου στο πλαίσιο της εξεύρεσης δικαιολογημένων λόγων απόρριψης του αιτήματος, χωρίς ουσιαστική σχέση με το περιεχόμενό του, είναι τουλάχιστον νομικά σκανδαλώδης και υποδηλώνει έμμεση κακοήθεια. Υπαινίσσεται το Υπουργείο ότι η προσωπικότητα και το έργο της ζωής του μακαριστού Μητροπολίτη Αμφιλοχίου θα μπορούσε να υπαχθεί σε μια από τις απαγορευτικές διατάξεις του αναφερόμενου άρθρου; Παραθέτοντας αυτό το άρθρο στο σκεπτικό της απόφασης, το «δικό μας» Υπουργείο μας λέει ότι όχι μόνο δεν θα ανεγείρετε μνημείο του Μητροπολίτη Αμφιλόχιου τώρα, αλλά ούτε σε εκατό χρόνια, διότι σύμφωνα με το άρθρο 10 αυτού του Νόμου, την εικόνα και τις ενέργειες του Μητροπολίτη, το Υπουργείο τον χαρακτηρίζει ως «άτομο που ήταν συνεργάτης, σύμμαχος ή βοηθός των κατακτητών, άτομο που υποστήριξε φασιστικές, σοβινιστικές ή ναζιστικές ιδέες και ιδεολογίες, άτομο που καταδικάστηκε για έγκλημα κατά της ανθρωπότητας ή αγαθών που προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο, κηρύχθηκε εγκληματίας πολέμου ή άτομο το οποίο κατά την ιστορία του Μαυροβουνίου διαδραμάτισε αρνητικό ρόλο στην ιστορία της ανθρωπότητας».

Με δυσπιστία και με μεγάλη πικρία απορρίπτουμε την εξήγηση του Υπουργείου ότι στην περίπτωση του μακαριστού Μητροπολίτη κυρού Αμφιλοχίου πρόκειται για πρόσωπο που υπόκειται στο αναφερόμενο Άρθρο 10.

Επίσης, είναι αδύνατο να κατανοήσουμε τη λογική του νοήματος της εξήγησης σχετικά με το σημείο, όπου γίνεται αναφορά στους εκκλησιαστικούς κανόνες, το οποίο δεν μπορεί να σχετίζεται λογικά, πραγματικά ή νομικά με το εν λόγω αίτημα. Στο αίτημα και στο παράρτημα παρουσιάζονται αναλυτικά τα πολιτιστικά, κοινωνικά, επιστημονικά και εκπαιδευτικά επιτεύγματα του μακαριστού Μητροπολίτη κυρού Αμφιλοχίου, καθώς και η ιδιαίτερη αξία του για τον Δήμο Μπεράνε. Ο λαός του Μαυροβουνίου εξέφρασε τη στάση του απέναντι στον μακαριστό Μητροπολίτη Αμφιλόχιο ως διακεκριμένη προσωπικότητα κατά την Εξόδιο Ακολουθία του, γεγονός που είναι γνωστό. Τονίζουμε ότι ο σεβασμός στην προσωπικότητα και στο έργο του Μητροπολίτη Αμφιλοχίου όχι μόνο δεν μειώθηκε αυτά τα τέσσερα χρόνια, αλλά διευρύνθηκε και εμβαθύνθηκε περισσότερο, ώστε

σήμερα ακόμη και εκείνο το κομμάτι του κοινού που τον αμφισβήτησε σκληρά κατά τη διάρκεια της ζωής του να μιλά θετικά για αυτόν. Επιπλέον, επισημάνθηκε από σχετικές, αν και όχι ευνοϊκές για τον Μητροπολίτη, ομιλίες ότι η διατήρηση της πολιτικής ειρήνης στο Μαυροβούνιο σε ορισμένες κρίσιμες στιγμές είναι αναμφίβολα έργο του Μητροπολίτη Αμφιλοχίου.

Επομένως πρέπει να επισημανθεί ότι από την εξήγηση του Υπουργείου δεν μπορεί να συμπεραίνεται ότι η παρέλευση του χρόνου των 20 ετών έχει ιδιαίτερη σημασία στην προκειμένη περίπτωση. Πολύ περισσότερο, διότι μιλάμε για μια δημόσια και ισχυρή προσωπικότητα που αποτελεί αντικείμενο συνεχούς ενδιαφέροντος, όχι μόνο για τον λαό του Μαυροβουνίου, για τις τελευταίες σχεδόν τέσσερις δεκαετίες, και για τον οποίο είναι γνωστή σχεδόν κάθε λεπτομέρεια.

Τέλος, το γεγονός ότι οι Μητροπολίτες της Τσέτινιε είναι εξέχουσες προσωπικότητες στη ζωή του Μαυροβουνίου αποτελεί ιστορικά επιβεβαιωμένο κανόνα και όχι εξαίρεση, και μαρτυρία αυτού του κανόνα αποτελεί ο μακαριστός Μητροπολίτης κυρός Αμφιλόχιος με τη ζωή και το έργο του. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο όφειλε να αξιολογήσει το εν λόγω αίτημα τόσο σε σχέση με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, όσο και σε σχέση με όλες τις συνθήκες που είναι σημαντικές για την αξιοκρατική αξιολόγηση κατά τη χορήγηση της συγκατάθεσης της Κυβέρνησης.